

Halina Maliszewska (1926—1983)

W pierwszych dniach lipca 1983 r. liczni przedstawiciele pracowników UMCS i jego biblioteki, a także przedstawiciele innych bibliotek lubelskich, przyjaciele, koleżanki i koledzy z wielkim żalem odprowadzili na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu przy ul. Lipowej mgr Halinę Maliszewską, wieloletnią kustosz Biblioteki Głównej UMCS. Więcej niż połowę swego życia (ponad 30 lat) poświęciła niestrudzonej, sumiennej, przykładnej pracy dla dobra Uczelni, a zwłaszcza dla Biblioteki UMCS i jego bibliotek zakładowych, do końca żyjąc sprawami swego środowiska, mimo długiej i ciężkiej choroby, po której zmarła 5 lipca.

Urodziła się 25 listopada 1926 r. w wielodzietnej rodzinie mistrza krawieckiego w Grodnie nad Niemnem (wówczas woj. białostockie), gdzie spędziła swoje dzieciństwo. W 1932 r. przeniosiła się z rodziną do Białegostoku. W 7 lat później ukończyła tam szkołę powszechną. Pod koniec okupacji niemieckiej (1943—44) pracowała przymusowo w białostockiej fabryce tytoniowej. Po wyzwoleniu uczęszczała do gimnazjum ogólnokształcącego, potem — po jego ukończeniu — do Państwowego Liceum Pedagogicznego, które ukończyła w 1948 r. otrzymując świadectwo dojrzałości. Wkrótce rozpoczęła pracę jako nauczycielka w szkole podstawowej w Czyżach na Podlasiu. Wtedy też wyszła za mąż (za nauczyciela tej samej szkoły). Nie wystarczała Jej praca pedagogiczna ani interesowanie się życiem swoich uczniów; brała więc czynny udział w życiu społecznym swego środowiska, angażowała się w jego sprawy, reagowała na ludzką krzywdę. W 1950 r. przeniosiła się do Lublina, gdzie kontynuowała pracę pedagogiczną w szkołach podstawowych nr 23, a potem nr 15.

Rozpoczynając 1 września następnego roku pracę w Bibliotece UMCS, weszła w nowe środowisko, w którym mogła się wykazać innymi zdolnościami i zainteresowaniami. Początkowo w Oddziale Gromadzenia i Opracowania zajmowała się opracowaniem „zbiorów zabezpieczonych” (inwentarz i katalogowanie). W następnym roku (1952) pełniła obowiązki podreferendarza. W listopadzie tegoż roku zaczęła pracę — jako laborantka, później jako pracownik naukowo-techniczny — w ówczesnej Katedrze Geografii Fizycznej na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS. Prowadziła bardzo sumiennie i pracowicie sekretariat katedry, pełniąc w nim różne funkcje organizacyjne. Pracy tej często poświęcała długie wieczory. Żyła wówczas wszystkimi zagadnieniami dydaktycznymi i organizacyjnymi nie tylko katedry, lecz także całej sekcji studiów geograficznych. To dzięki Jej staraniom pracownicy naukowo-dydaktyczni mieli zawsze przygotowane na zajęcia odpowiednie instrumenty i materiały.

Przez pewien czas prowadziła też sekretariat Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego, mieszczący się w lokalu katedry geografii. Brała również czynny udział m.in. w organizacji V Ogólnopolskiego Zjazdu Geo-

graficznego w Lublinie (1954). Oprócz pracy w sekretariacie zajmowała się biblioteką katedry, inwentaryzowaniem i katalogowaniem jej zbiorów. Nie zaniedbywała pracy społecznej, przez kilka lat pracując w zarządzie Ligi Kobiet przy UMCS.

Mimo licznych zajęć miała dość silnej woli, by studiować zaocznie pedagogikę w UMCS, uzyskując bardzo dobre wyniki.

Z powodu znacznego pogorszenia się stanu zdrowia, w 1964 r. musiała zrezygnować z pracy w sekretariacie katedry i przejść do pracy w Bibliotece UMCS. W latach 1964—1970 pracowała (jako bibliotekarz) w bibliotece Zakładu Geografii Fizycznej. Zajmowała się tam opracowaniem i udostępnianiem księgozbioru, udzielaniem różnych informacji. Po przeprowadzonej reorganizacji UMCS przez trzy lata (wrzesień 1970—sierpień 1973) kierowała biblioteką Instytutu Nauk o Ziemi, do której weszły zbiory zlikwidowanych katedr geograficznych. Przejęcie tych zbiorów, zorganizowanie i postawienie na dobrym poziomie biblioteki instytutowej wymagało z Jej strony wiele pracy, poświęcenia, dobrej woli i taktu, którą to cechą (wraz z innymi) wyróżniała się w swoim otoczeniu. Wykazywała również wiele inicjatywy i pomysłowości, np. wydając instytutowy wykaz nabytków (*Biuletyn Nowości Instytutu*). Część prac wykonywała w wolnym czasie, by nie zakłócać pracy biblioteki.

Za swoją wieloletnią pełną poświęcenia pracę w instytucie, a zwłaszcza w jego bibliotece, w 1973 r. została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Za zgodą ministra szkolnictwa wyższego awansowała na stanowisko starszego bibliotekarza (I I 1973) mimo braku dyplomu magisterskiego. Dyplom ten (w zakresie pedagogiki) uzyskała w październiku następnego roku na podstawie pracy dyplomowej, napisanej w Zakładzie Andragogiki i Pedeutologii UMCS pod kierunkiem doc. dr. Mieczysława Marczuka pt.: *Czytelnictwo książek przez dorosłych mieszkańców osiedla spółdzielczego im. Adama Mickiewicza w Lublinie*. Pracę tę oparła na wynikach przeprowadzonych przez siebie badań (m. in. ankiety). W latach późniejszych również interesowała się tą tematyką, pisząc artykuły i wysyłając je do czasopism (parę z nich zostało opublikowanych w *Bibliotekarzu*).

1 września 1973 r. przeszła do pracy w Oddziale Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, zaś w lutym 1975 r. — do Oddziału Prac Naukowych i Dydaktycznych, w którym pracowała do końca niemal swego życia. Powierzono Jej wielce odpowiedzialną i żmudną pracę, w którą włożyła swoje wieloletnie doświadczenie, wysokie kwalifikacje etyczne i zawodowe (I I 1975 r. awansowała na stanowisko kustosa), energię, cierpliwość — zbieranie i opracowywanie materiałów do kolejnych roczników uczelnianego wydawnictwa *Sprawozdanie z Działalności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w roku akad. ...* Efektem Jej wytężonej pracy były cztery roczniki (za lata 1972/73—1975/76, które ukazały się dnukiem w ciągu 2 lat 1976—1977 (po dwa roczniki w każdym roku). Roczniki od 1974/75 były redagowane przy współpracy ówczesnego dyrektora Biblioteki Głównej UMCS, dra Zdzisława Kowalskiego. Dwa roczniki (1979/80 i 1980/81) pozostały w maszynopisie.

W 1979 r. Halina Maliszewska została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a przedtem — Medalem UMCS „Nauka w Służbie Ludu”.

W ostatnich latach interesowała się żywo nie tylko sprawami swego środowiska, lecz także sprawami społecznymi i politycznymi. W środowisku znana była z odważnego poruszania nawet „drażliwych” spraw na zebraniach ogólnobibliotecznych, że nie raz zadawała prelegentom „kłopotliwe” pytania. Na Jej głos w dyskusji zawsze można było liczyć. Nieraz bardzo krytyczna wobec istniejącej rzeczywistości, umiała być zarazem lojalną wobec wyższych przełożonych.

Chętnie brała udział w różnych pracach Oddziału Prac Naukowych (popołudniowe dyżury w czytelni bibliologicznej, zajęcia z przysposobienia bibliotecznego dla studentów). Była bardzo życzliwa i uprzejma wobec czytelników, starała się przyjść im z pomocą iub przynajmniej z dobrą radą. Koleżanki i koledzy zawsze mogli liczyć na Jej dyskrecję, życzliwość i zrozumienie. Odznaczała się dużym zdyscyplinowaniem, ogromną pracowitością, wielkim poczuciem odpowiedzialności, a także — umiejętnością koncentrowania się podczas wykonywania konkretnych zadań. Przejawiała aspiracje naukowe. Miała duże poczucie własnej wartości. Mimo życzliwości była krytyczna i wymagająca wobec innych, a także wobec siebie samej.

Nieubłagana śmierć wyrwała z naszego środowiska Człowieka — prawego, odważnego, cieszącego się wielką sympatią i uznaniem kolegów i koleżanek oraz przełożonych, Bibliotekarza oddanego sprawom czytelnictwa zwłaszcza młodzieży.

Zdzisław Dobrzański